

Staroněmecké obětní zvyky

Výpis z knihy Paula Hermanna - *Altdeutsche Kultgebräuche*; vydáno v Eugen Diederichs v Jeně 1928

I. Křesťanství a pohanské obětní zvyky

Paradoxně církev nepopírala osobní existenci bytostí pokládaných za bohy, ale na základě citací z bible (jako např. Žalm 96; I. Korintským 10, 21, 22) byly tyto bytosti označovány za demony. Okolo r. 800 vznikl seznam pohanských zvyků a obětí, jejichž plné potlačení mělo být provedeno – jedná se o „*Indiculus superstitionum et paganarium*“, (seznam pohanských a pověřivých zvyků a názorů), který obsahuje 30 bodů a sloužil nejspíše biskupům na jejich visitačních cestách do fríské župy. Právě ve zvycích a mravech si německý lid zachoval svůj starý kult spíše než v představách nad rámec smyslového chápání. Jedinou možností, jak obrátit pohany na křesťanskou víru bylo převedení pohanských zvyků na zvyky křesťanské, o čemž např. svědčí dopis z r. 604 biskupa Rehoře I. Velikého, který získal Langobardy, Vizigóty a Anglosasy pro římskou víru, opatovi Melittovi z Canterbury:

„Řekněte Augustinovi, (který v r. 596 přistál v Anglii se 40 benediktýny) k jakému přesvědčení jsem přišel po dlouhém pozorování obracení Anglosasů na víru. Kostely model u tohoto národa nemají být zničeny, nýbrž jen obrazy model uvnitř; se svěcenou vodou pokropte chrámy, zřídte oltáře a položte relikvie. Neboť jsou-li ony kostely dobře stavěny, musí být přetvořeny zmodloslužeben k opravdovému uctívání Boha, aby lid, když nevidí ničení kostelů, ze srdce zřekl se mylné víry a uznal pravého Boha a o to raději se shromažďoval na místech, na která je zvyklý. A protože Anglosasové jsou zvyklí modlám obětovat mnoho býků, musí se tento mrav přetvořit k nějaké křesťanské slavnosti. Mají se tedy v den zasvěcení kostela, v den památky svatého mučedníka, jehož relikvie jsou uloženy v jejich kostele, postavit okolo bývalého kostela z větví stromů chaty a mají oslavit slavnostní den církevním obřadem nepřinášet tak d'áblu zvířecí oběti, nýbrž ke chvále Boží zabít ta zvířata k jídlu...“

Církev zmírnila příliš pohanské, nahradila bohy svatými nebo z původních bohů udělala d'ábly a čarodějnice, pokud byly člověku nepřátelsky nakloněni. Tak se z pohanské „čarovné písň“ (Zauberlied – GALDER = runové zařikávací věty) stalo křesťanské požehnání, protože při zaklínání se dělalo znamení (signum = Segen = požehnání) kříže. Pro to, co stojí pod klatbou božstva nebo vyjadřuje užší náležitost k ní, je označováno starogerm. adjektivem hailagus. Heilig (svatý) patří ke slovu heil a označuje něco, co je zdravo (celé) a nepoškozeno; co je nezraněno a nezranitelné. Dále je gótské slovíčko weihs (s pojmem „geweiht“ = zasvěcený), (latin. victima = obětní zvíře) a anglosas. Wicca s významem čarovat – ukazuje na úzké spojení kultu a kouzel. Germánské trestní právo spočívá ve svém základě na religiózní ideje usmíření (Sühnung).

Svůj vrchol dosahují oběti ve formě krvavé lidské oběti – je to nejstrašnější, ale v určitém smyslu také nejdůmyslnější obětí pohanství (obětovali děti, příbuzné, krále a nahrazovali je zajatci). Tato náhrada místo toho nejlepšího a nejvzácnějšího je známkou upadajícího pohanství – nejprve nahrazuje člověka zvíře, pak celé zvíře část zvířete (často nepoužitelné kusy), až se nakonec objeví symbolické napodobování obětí, např. pečené symboly. Církev musela bojovat se zvykem, že lidé přinášeli jako oběť napodobeniny nemocných částí řezaných do dřeva, a tato dřeva věšeli před své idoly za účelem odstranění nemoci.

II. Gottesdienst (služba bohu), modlitby a oběti

O textu a způsobu přednesu modliteb chybí přesnější zprávy – dochován je tzv. Flurgang (Flursegen), tj. pochod polem nebo žehnání polím. Hymnus zní:

*Die Erde bitt'ich und den Oberhimmel,
Erke, Erke, Erke der Mutter Erde!
Es gönne dir (der Allwaltende)
Äcker wachsend und aufspriessend,
Voll schwellend und kräftig treiben...
Und der breiten Gerste Früchte
Und des weissen Weizens Früchte
Und alle Erdenfrüchte!
Heil sei dir, Erdflur, der irdischen Mutter!
Sei du grünend in Gottes Umarmung.
Mit Frucht gefüllt den Irdischen zu frommen!*

*Prosím zemi a vysoké nebe,
Erke, Erke, Erke, Matko Země!
Ať dopřeje ti (vševládnoucí)
Polím růst a vyklíčení,
Nabobtnání do plnosti a silné hnaní...
A širému ječmenu plody
A bílé pšenici plody
A všechny plody země!
Budiž oslavena, pole, zemské matce!
Zazelenej v božském obětí.
Naplněná plodem prospívej pozemšťanům!*

V Meklenbursku se nechával, podle jedné rostocké zprávy ze 16. století, u sklizně žita (nejdůležitější chlebové obilí severní a východní Evropy) na konci každého pole pás obilí neposekán. Klasy se spletly a byly postříkány pivem, lidé se postavili okolo toho pásu obilí, sundali si pokrývky hlavy, zvedli své kosy a třikrát zvolali:

**Wode, hole deinem Ross nun Futter!
Nun Distel und Dorn.
Aufs andre Jahr besser Korn!*

*Wode, přines svému koni žrádlo!
Jen bodláčí a trní.
Aby bylo příští rok lepší zrno!*
Pozn.: *Wode – nejspíš starší původní démon - Wodan (?).

Stejně tak se ještě v r. 1752 v Dolním Sasku volala Fru Wod, Frau Gode, Fru Gaude, snad Wodeho žena (nebo sám pán, neboť Frô = pán):

*Fru Gaue hâlet ju Fauer.
Dut Jahr up den Wagen.
Dat andere Jahr up de Kâre.*

Paní Gaue tady máš žrádlo.

Tento rok na voze.

Příští na trakaři.

V r. 579 u příležitosti vítězství, obětovali Langobardi na počest Wodanovi 400 zajatců. Oběť, která sestávala z kozí hlavy a kterou obtancovávali v kruhu doprovázející tento tanec písní, zasvětili tuto kozí hlavu tomuto bohu. Poté, co takto sami tuto hlavu uctili, chtěli k tomu nutit i zajatce. Ti však již byli křesťany a upřednostnili mučednickou smrt. Při těchto obřadech byla vyžadována plná nahota prosícího a obětujícího – později se opět celek omezil na část, např. na obnažená chodidla.

Ještě v 10.století bylo v případě nedostatku deště vybráno děvče, které bylo obnaženo a vedeno na místo mimo vesnici, kde rostl blínový list a tam muselo to nahé dítě malíčkem pravé ruky vytáhnout jednu rostlinu s kořeny. Rostlina jí byla přivázána na nejmenší prst na pravém chodidle a držice v ruce větve doprovodili vesničané dítě do nejbližšího potoka a postříkali jej větvemi namočenými ve vodě a zpívali u toho čarovné písně. Pak zavedli dítě pozpátku zpět do vesnice a doufali takto v příchod deště. Původně by byla dívka obětována bohům.

S rozvíjející se kulturou se začal člověk za svou nahotu stydět a počal předstupovat před bohy zahalen – pradávné zvyky převleků a masek se objevují i dnes při oslavách žní, jara, při pohanské oslavě nového roku, ale také při svatbách.

Tak, jak se připisovaly nadpozemským bytostem měnící se podoby (pohané byly zvláště přesvědčení o schopnosti bohů nabírat na sebe zvířecí podobu), tak se účastníci slavnostních průvodů maskovali za zvířata, zvl. jeleny a krávy. Zdá se, že maskování stejně jako nahota mělo ten účel, aby se lidé podobali bohům a působili stejným dojmem. Zákazy církve proti přestrojení/maskám směřovaly hlavně proti maskování při oslavě Nového roku. Obyčej převlékat se za zvířata se zachoval dodnes hlavně na sv. Martina a masopustní úterek (karneval) v měsíci únoru. K „maskování“ patřilo také převlékání mužů za ženy a naopak. Ještě v 17. století zakazuje policejní nařízení z braniborského Kulmbachu masky během masopustu (Fastnacht; Fasching = večer a noc před popeleční středou), při které se ženy převlékaly za muže a naopak. Tato výměna oblečení, pohlaví se koná ještě dnes hlavně při květnových průvodech a Pfingsten (50. den po velikonocích – letnice = svatodušní svátky) ve Švábsku, Durynsku a Altmark (oblast okolo Berlína). V Alsasku se po skončení sklizně vína veze na voze ověšeném hrozny člověk potřený sazemi, který se pokouší všechny okolo začernit, přičemž se muži vyšňoří jako ženy a naopak.

Ke společnému obětnímu jídlu se sbíraly daně v podobě potravin, přičemž se svátost nosila od domu k domu. Takové sjednocení k náboženskému jídlu tvořilo (podle starogerm. termínu) Gilde. Své jméno odvozují gildy od těchto starých obětních hostin (Schmaus) při bohoslužbě, nebo také od požadovaných obětí při kultu mrtvých (chrám bohyně Tanfany – dárkyně žní nebo také obětní bohyně; uctíval ji kmen Marsů a zmiňuje ji Tacitus ve svých Annales). Na počest mrtvých se nejen jedlo, ale i hojně pilo. Pilo se pivo ze stříbrných a jiným kovem pobitých pohárů, které připravovaly kněžky při veřejných slavnostech nebo se připravovala medovina, kterou ženy získaly z medových plástů, tzv. Trankopfer (pitná oběť). Tak, jak moc se myslelo na mrtvé při veselém jídlu a pití, tak bylo zvykem nezapomínat na bohy.

Sv. Kolumban (+615) narazil na jednu alemanskou slavnost na počest Wodanovi, během níž stál obrovský obětní kotel z obilí uvařeného piva – chtěli pít na památku svého boha. Během svatého slavnostního opojení se lidé nechávali strhnout ke slibům odvážných činů. Při obětních oslavách se nám bohužel žádná z těchto písní, nemluvě o melodiích nezachovaly. Slavnostní písně k oslavě bohů se ozývaly během obětních slavností – viz. výše zmiňovaný verš bohyni zemi (prastarý germánský hymnus jara) nebo se také dochoval začátek Donarova hymnu: „Donar, der Gütige, der im Volke Ewige“ - „Donar laskavý, ten který je věčný v lidu.“ Je však správné, že naše staré dětské písně, stejně tak určitá část starých komorních písní (Stubenlied) jsou odkazem (sedimentem) zašlých písní z dávné doby. Např. text a melodie písně „Fuch, du hast die Gans gestohlen“ - „Liško,

ukradla jsi husu,, má vysoké stáří, i když není pravdivý přírodně - mýtický výklad o nestvůře (na severu je to vlk), která pozře slunce. K obětní oslavě patřilo kromě hostiny také pití, zpěv a obětní tanec – tanec v řadě (Reihentanz), se po staletí udržoval jako tanec sedláků. Staré označení pro toto spojení písně, melodie a tance je obecně germ. Laikaz.

Tacitovo líčení oslav bohyně Tanfany: „Germáni oslavili tuto noc a zasvětili ji hře u slavnostního jídla. Písně a reje provázely také procesí, při kterém pod vedením kněze ve slavnostním průvodu byl nesen obraz boha a byla slavnostně vyšňořená obec. Ještě dnes znamená „begehen“ obvyklé označení pro slavnost svátků, slavnostní průvod. Tento zvyk pramení z napodobování bohů, kteří sami táhli v určité svaté časy zemí. Hlavně na jaře, kdy je obilí nejvíc ohroženo, se konaly slavnostní průvody. Jak se pokrývaly svatyně větvemi a listím, tak se zdobily obydlí větvemi břízy – k obraně proti škodlivým duchům, obydlí se vysvěcovala svěcenou vodou nebo se udělala okolo brázda.

Slavnost tzv. Flurgangu (pochodu přes pole, pláně), kdy se večer před slavností shromáždili lidé na posvátném kultovním místě a za zpěvu a tance měli slavnostní večeři, na kterou každý přispěl. Další den před východem slunce šel průvod okolo zasetých polí v dlouhém procesí, přičemž kněz šel na začátku procesí a na konci procesí zvěř určená k obětem. Pod svatými duby nebo u svatého pramene se průvod zastavil, kněz posvětil plody pole a poprosil bohy o ochranu. Na zpáteční cestě byl obraz boha vrácen do chrámu nebo pověšen na stromy, byla určena oběť, a ta pak snědena. Ještě v 10. století probíhal tento pochod polí na tento způsob.

Průvod, hra a doprovodné proslovy a písně splynuly do zvláštního druhu umění, ve kterých uvidíme první hrubé pomůcky dramatického umění, začátky německého dramatu. Pozoruhodná je zmínka o tzv. „pohanském běhu,, (Jahresfest - oslava roku), neboť nejen obětinami si člověk mohl naklonit bohy, ale také hrami (tak jako Řekové) i Germáni pořádali běžecká utkání jako svatá kultovní jednání – běhy nechyběly ani u žádných významných událostí veřejného a domácího života.

III. Obětní ohně

Oheň tvořil nejpodstatnější a nejdůležitější součást obětních slavností. Oheň = posel mezi světem bohů a lidí. Roku 742 se za Karlmana konala synoda za předsednictví Bonifáce, která mimo jiné zmiňuje zákaz bohurouhačských ohňů, tzv. Niedfyor. Oheň nouze proto, že se zapaloval v případě silně rozšířené morové nákazy u dobytka nebo velké úmrtnosti obyvatelstva. Postup byl následující: nejprve uhasili lidé všechny ohně v domě a obec se přemístila předvýchodem slunce na předem určené místo, kde byl znovu probuzen oheň starým a namáhavým a o to důstojnějším způsobem - za slavnostního mlčení dva cudní mládenci zapálili třením dvě suchá dřeva z dubu nebo z červeného dřeva olše nebo jiných druhů dřeva. Takto získaným plamenem zapálili hromadu dřeva, na jejíž „stavbu“ přispěl každý dům dané vesnice. Poté byla provedena různá věštění ohledně plodnosti nadcházejícího roku atd. Pak se prohnal dvakrát až třikrát pomocí bičů dobytek plameny. Okolo ohně se vytvořil kruh tančících lidí. Do ohně se házely různé dary na naklonění si vůle bohů. Skákalo se přes plameny a lidé si černili tváře léčivými sazemi. Hořící dřeva byla vytahována z plamenů a vykuřovala se jimi pole, louky a stromy. Než hromada dřeva shořela, každý hospodář si odnesl plamen, kterým opět doma zapálil krb, plamen nakonec uhasil a vložil popel do jesliček koním a dobytka a takto doufal v jeho prospívání. Popel tohoto ohně byl pečlivě smeten a používal se částečně jako součást léčebných mastí a částečně jako prostředek proti škůdcům obilí (např. proti housenkám).

Ohně plály také při oslavě začátku jara a prováděl se tzv. Scheibenschlag (hod kotouči) – kotouče dřeva, které měly uprostřed díru a okraje rudě barvené, představovaly obraz stoupajícího slunce a vyhazovaly se zapálené na tyči do dálky. Tento zvyk je doložen již z r. 1090 z města Lorch ve Francii, kde takto zapálené dřevo dopadlo večer během oslavy jara (jarní rovnodennost) na střechu kostela a kostel z velké části shořel. Vymrštění kotouče dřeva zahánělo demony počasí, pomáhalo slunci a podporovalo růst.

O letním slunovratu se kutálely hořící kotouče z klestí nebo slámy přes zelené osení z kopců dolů

do polí a nakonec do řeky. Zatímco v březnu se během slavnosti jara valily hořící kola směrem do kopce jako symbol stoupající sluneční dráhy, na sv. Jana symbolizovalo hořící kolo valící se z kopců zapadající slunce.

Zvláštní význam měly jarní ohně pro zamilované páry – skákaly přes oheň a z vyhazovaných kotoučů se věštilo. Házení kotoučů představovalo druh věštění a bylo doprovázeno rčeními a přáními o požehnání. Jarnímu, svatojánskému, podzimnímu, zimnímu a „nouzovému“ ohni (Niedfyor – viz.výše) a jeho kouři se připisovaly léčivé a věštecké síly a proto také spis Indiculus (č. 17) zakazoval uctívat plamen v peci a krbu. Slovy jednoho badatele mytologie: „Člověk se nemůže ubránit dojmu, že projetí na koni nebo proniknutí Siegfrieda přes plameny (Waberlohe), není ničím jiným, než heroickým výrazem kultovní oslavy jara a mythizováním ritu.“ Bohužel nevíme, jestli osvobození panny z plamenů nemá svůj původ spíše na severu a později to bylo k sáze o Siegfriedovi pouze přidáno, nebo se jedná o zmíněnou heroizaci jarní oslavy.

IV. Služba bohům v hospodářském životě

Je jasné, že tato forma adorace bohů je spjata s ročním přírodním cyklem, tzn. začneme jarem. Kněz, jako strážce posvátného háje, pečlivě sledoval rozpuštění poupěte lýkovce (Seidelbast – Zeidelblatt). Starohornoněmecký výraz je Zigelinta, Ziolinta, Ziland a zmiňuje vztah k Ziovi/Tiovi, bohu nebes, který se spojil s bohyní země Nerthus a lýkovec je poslem boha Zia, tj. jara. Chlapci vyzdobili zelenými májkami dům svých milých a v zeleném převleku táhli vesnicí. Na návsi probíhaly veselohry o vyhánění v mechu oblečených zimních duchů a vyhledání a uvedení listím a květinami ověnčeného páru symbolizujícího jaro. Mládež táhla od domu k domu, aby nasbírala potřeby k slavnostnímu ohni a slavnostní hostině. Na lukách se pak pátil zimní démon nebo čarodějnice v podobě slámové figury, obětovala se zvířata (dobytek, koně a obilí Tiovi nebo Wodanovi, prasata, len a pokrmy matce zemi Nerthus, kohouty, husy a kozy bohu počasí Donarovi) a skákalo se přes plameny. Mladí chlapci zapalovali dlouhé pochodně ze slámy a táhli pak poli práskajíc přitom bičem a pískajíc, aby vyhnali zlé duchy.

Slavnost tzv. předorby spadala do začátku roku – mezi tzv. Zwölften (die Zwölften znamená 12 nocí mezi 1. svátkem vánočním a svátkem Tří králů). Hlavní roli pak při opravdové orbě hrály obě pohlaví, modlitby, zasvěcování, oběť, voda (koupání pluhu znamená kouzlo s deštěm) a oheň (k odpuzení zlého). Nad ornou zemí vládl božský pár, původně asi Tius a Frija, nahrazeny později křesťanskou Marií a nebeským pánem. V onom starém požehnání se vzývá matka země a všemohoucí pán, který zastupuje pohanského boha povětrí a deště Donara. Starými bohyněmi orby byly paní Perchta, Holda, Harke a ty prý táhly samy první brázdou. Mezi nejdůležitější však patřil v tomto případě tzv. Pfluggang (pochod s pluhem, první orba), jenž spadl do období jarních rituálních úkonů.

Úvodní noc před slavností jara a slunovratu se také konala slavnost studní (Brunnenfest) - tou dobou měla voda kouzelnou sílu. Očistu provedly místní panny za zpěvu a modlení – nesměl být přítomen žádný muž a původně tento úkon vyžadoval úplnou nahotu dívek. Do východu slunce musel být tento posvátný úkon hotov – poté byly studny ověnčeny a okolí ozdobeno. Sešla se obec a obětovalo se a slavilo. Aby se studny ochránily proti nepřátelským duchům, ponořila se do nich koňská kopyta jako symbol štěstí a ochrana proti zlořádům všeho druhu.

Vodním duchům se zapálily u pramenů ohně. Již r. 452 církve zapalování těchto ohňů zakázala. Papež Řehoř II. zakázal r. 731 věštění z pramene. Karel Veliký zakazuje v r. 789 osvětlování stromů a pramenů. Církevní spis Indiculus (č. 3) zakazuje tzv. Schmutzfest (slavnost špíny nebo špinavá slavnost) v únoru, tj. vyhánění zimy a koncil z Tours v r. 567 lamentuje, že 22. února, v době slavnosti svatopetrského stolce, se lidé po mši vrací domů, aby se vrátili ke své původní oslavě Totenfest, tj. oslavě smrti.

Velká oslava celé obce (vesnice) se konala na podzim a oslavoval se také začátek zimy. Temnota a zima byly chápány jako doba klíčení teplého a světlého života. Na podzim r. 14 po žni slavili Germáni Tanfanafest (slavnost na počestbohyně Tanfany) a římský generál Germanicus zneužil

slavnostního míru k tažení, při kterém srovnal chrám bohyně přijímající oběti, se zemí; bylo to prý ve stejné době, kdy Semnoné slavili svátek Tia Irmína, pána nad životem a smrtí.

Podzimní slavnost znamenala jednak oslavu žní a jednak Totenfeier (oslavu smrti), tj. svátek zemřelých (naše dušičky), kdy se konaly smírčí oběti. Takže se nejen slavilo, ale i truchlilo a výraz Sisetac je asi označením oslavy smrti (ve starohornoněmčině Sisesang = smuteční píseň), takže Sisetac je den smutečních písní. Slunovrat v zimě byl stejně jako v létě pro Germány vysoce posvátný (hochheilig) čas, protože začíná probouzení zemřelého života v přírodě.

Je málo pravděpodobné, že Julfest (staronordicky Jól, Júl; Jul v Pomořanech se zdá být zaveden ze Švédska nebo Dánska) je obecně germánským označením pro velkou slavnost roku uprostřed zimy (Mitwinter). Význam slova je temný, tj. neznámý – vědci soudí na anglosas. Hveól, eng. Wheel, fríské yule a staronordické hvel = kolo, a souvisí s návratem slunce a „dobou temna“ ve srovnávání s Velikonocemi, tj. dobou světla. Vánoce byl čas posvátný hlavně božstvům sídlícím pod zemí, tj. Wodanovi ve své nejstarší podobě a Perchtě, Holdě a Harce. Tak si lidé mysleli, že v době 12 nocí opět táhnou tato božstva zemí; zvláště Wodan a Frija prý táhli během tohoto svátku Zwölften.

Během trvání Zwölften (12 nocí), bylo věštění nejdůležitější činností – ne tedy rozpustilá zábava, nýbrž a děs budící doba oslav plná tajemna. Byl to druh předjarní oslavy – opět hořely Notfeuer a zapalovaly se ohně v krbech a kamnech. Že při tomto důležitém obětním svátku nechyběly průvody, masky, zpěv a hry, dokazuje dopis Bonifáce z r. 742 pro papeže Zachariáše. V 8. století se vypravuje o Alemanech, v 11. století pak o západních Němcích, že si o novoroční noci sedali opásáni mečem na střechu domu, aby zjistili, co přinese budoucnost v příštím roce dobrého nebo špatného. Také je dále zmiňováno, že se nechávaly vystoupat na střechu ženy, které z ohně nebo hořící ošatky věštily budoucnost.

Těchto málo historických důkazů souhlasí přesně s dnešními zachovanými lidovými zvyky a ještě dnes se vedle Tří králů a vedle Mikuláše rozdávajícího dárky, objevuje sv. Martin místo Wodana jedoucího na bělouši nebo Wodan sám – nikoliv ve své božské síle a kráse, nýbrž jako pacholek Ruprecht, čili náš čert, a rozdává spolu s Mikulášem brambory pro zlobivé.

Z velkých lidových obětí během roku, kdy se setkávali lidé i z cizích obcí (vesnic) také za účelem zábavy, tance, trhu, soudu, předvádění zbraní, porad a slibů, se tak stávaly velké starogermánské lidové slavnosti.

V. Služba bohům ve svazku států

Zemská obec (Landesgemeinde) se radila pod otevřeným nebem nebo pod svatým stromem. Germánské slovo „Ting“ označuje veřejné shromáždění. Místo soudu (Gerichtsstätte) bylo také obětištěm a stálo pod ochranou bohů, zvl. Tia, pána shromáždění lidu (Volksversammlung), podle kterého se Ting jmenuje. Na thingu se rozhodovalo o rozdělení akrů půdy, rozhodovalo se též o míru a válce, o zločinech, zradě, zbabělosti etc. Místo thingu bylo obklopeno tzv. smírčími lískami – líska je zasvěcena bohu zbraní a sporného práva Tiovi. Tzv. Haselung (die Hasel = líska) bylo zasvěcení určitého místa pod ochranu boha Tia. Nevíme, jestli žezlo krále nebylo původně čarodějnou hůlkou nebo hůlkou poselství a tím také v neposlední řadě cestovní holí. Každopádně král jako prostředník a posel bohů měl hůl a vrhal oštěp nad řadami nepřátel, které tímto zasvětil bohu Wodanovi, což bylo známkou ovládnutí. Původně znamenal vrh oštěpem „kouzlo“, vítězství.

Poté, co byl thing zahájen úvodní obětí, zpravidla lidskou, kněz se ptal osudu. Dále potom ve jménu boha, kterému byl thing zasvěcen, nařídil mlčení a vyhlásil thingový mír. Podle Césara a Tacita vyslovili náčelníci rozsudek, provedli ho však ve jménu boha kněží. Za násilné činy jako krádeže, poškození těla nebo dokonce vraždu se mohl dotyčný vykoupit odpovídajícím počtem krav, ovcí aj. Ale státu nebezpeční zločinci, kteří porušili nezlomné zákony obce, byli odsouzeni k smrti uškrcením vrbovou oprátkou nebo oběšením na suchých stromech. Stejný osud potkal válečné zajatce – byli zakopáni zaživa nebo obětováni na oltáři. Ti, co poškodili chrám, byli u Frísů utopeni. Frankové měli ve zvyku obětovat bohům opakovaně se provinivší zloděje.

Jiný způsob, jak potrestat zločince, se zdá být na první pohled méně krutý, ale ne méně strašný.

Rozsudek byl určen ve jménu božstva a provedení trestu bylo ponecháno trestajícím bohům, co si chtějí vzít na usmířenou za provedenou hanebnost. Zpravidla byl odsouzenému dopřán čas k útěku, neboť soud, který vyřkl toto porušení míru, nesměl být znesvěcen. Odsouzený však jen těžko přežil v lesích. Člověk, který porušil mír, se ještě v zákonech franckého krále Chilpericha nazývá muž, který bloudí lesy. O porušení míru se jednalo zvláště, pokud někdo zhřešil proti krevním poutům rodiny, neboť tyto svazky se považovaly za dílo boží a jejich poškození za náboženský zločin. Dotyčný zločinec mohl být omilostněn jen danou rodinou – snad teprve tehdy, pokud přežil 9 let ve vyhnanství divočiny. Za další „smrtný“ prohřešek byla považována zbabělost v boji nebo ztráta štítu během bitvy – dotyčný se nesměl zúčastňovat lidových shromáždění a obětí, což bylo považováno za tolik nedůstojné, že dotyčný se raději sám oběsil.

Také při skládání slibů byli bohové vyzýváni za svědky. Původně znamenal slib kletbu, kterou vyslovil dotyčný sám proti sobě pro případ křivého svědectví nebo nedodržení – dotyčný se dotýkal nějaké části sama sebe nebo předmětu s tím, že pokud by přísahal falešně, bude mu to odňato. Bohové, jako strážci věčných pravd, se přivolávali jako svědci přísahy. Nejstarším slibem byl slib zbraní (Waffeneid), dále pak „zvířecí slib“, tzn. že se slibovalo u tzv. prstene slibu (Eidring), který byl namočen v krvi obětovaného zvířete. Přisahal se také ve jménu boha nakloněného mečům (Tius?, Wodan?). Kvádové přísahali na vytasené meče.

Germáni se původně sjednocovali do čistě religiálních sakrálních svazků (Verband) za účelem uctívání hlavního kultu a tento kult jednotlivé kmeny sjednocoval. Později tato seskupení nabírala stále více politický charakter. Jednomu kmeni byla svěřena péče o společný chrám, kde se konaly roční krvavé oběti upevňující tak kmenovou soudržnost. Tacitus zmiňuje svatyni bohyně Tanfany – jednalo se o centrum kultu Marsů, Brukerů, Tubantů a Upiserů. 7 kmenů mělo na Seelandu posvátný háj, který byl zasvěcen bohyni Nerthus. Semnoni uctívali kult boha Tia, do jehož háje vstupovali pouze svázaní jako výraz kompletního odevzdání se (Semnonen = ti svázaní). Karel Veliký zvolil záměrně za cíl svého prvního plánovaného válečného tažení proti Sasům dobytí saské „kmenové svatyně Engern, uprostřed saské země, kde se nacházel v háji posvátný Irminsul.

VI. Služba bohům ve válce

„Vezměte přeci obrazy a jistá svatá znamení z hájů, ve kterých jsou obvykle rozmístěny, a vezměte je s sebou do bitvy.“ Z těchto slov Tacita vyplývá, že válka byla posvátným úkonem, strašnou obětní službou. Již válečníci Ariovista byli v boji tak stateční a pohrdali smrtí, protože věřili na znovuoživení a tato záruka má jen tehdy smysl, pokud se vztahovala na další život v říši boha války a mrtvých. Ačkoli původně patřili všichni mrtví bohu, později připadali v úvahu jen válečníci – svou smrtí byli bohu předem určeni – „dâsterben wan die veigen“ - „umírají jen ti, kteří zemřít mají,“ tak znělo jedno přísloví ještě ve 13. století.

Germánský válečník se vrhal do boje lehce oblečen, s lehkými zbraněmi do bouře oštěpů. Od přípravy bitvy až po porážku nepřátel byla válka určována bohoslužebnými zvyky. Veškeré bojové dění stálo pod ochranou boha nebes Tia. Germáni vyzývali nepřítele k bitvě na určitém poli a v určité době. Na znamení toho, že bůh války je osobně přítomen, stály jeho obrazy a symboly u sloupů jednotlivých vojsk: orel nebo meč Tia, kopí Wodanovo, kladivo Donarovo. Tacitus zmiňuje, že z hájů byly také použity obrazy divokých zvířat jako vlci, kanci, orli a vrány. Polním znamením Kimbrů byl kovový býk. V míru vlály tyto obrazy na svatých stromech, na zasvěceném místě v lese u příležitosti obětních slavností obce, kde visela také dobytá polní znamení nepřátel. Pouze knězi bylo dovoleno tyto posvátné obrazy sundávat za slavnostní modlitby, aby bůh přišel k jeho vojsku. Proto upomíná Civilis při povstání Batavů proti Římanům před rozhodující bitvou na Rýně svá vojska na to, že germánské bohové jim stojí před očima a s jejich požehnáním začne bitva.